

20211544

Dr. sc. Saša Missoni
Ravnatelj
Institut za antropologiju
Ljudevita Gaja 32, 10 000 Zagreb

Zagreb, 28. rujna 2021.

PREDMET: Procedura vezana uz provođenje dijela C.1. Plana rodne ravnopravnosti: Kodeks ponašanja – sprječavanje diskriminacije i uznemiravanja.

U prilogu ovog dopisa dostavljamo prijedlog dokumenta *Kodeks ponašanja – sprječavanje diskriminacije i uznemiravanja*. Prema Planu rodne ravnopravnosti Instituta za antropologiju koji je usvojen u travnju 2021. godine, obvezali smo se izraditi dokument pod nazivom Kodeks ponašanja koji za cilj ima spriječiti diskriminaciju i uznemiravanje (dio C.1. Plana): „Radi se o dokumentu koji označava predanost Instituta za jednake mogućnosti za sve zaposlenike bez diskriminacije na temelju roda, rase, nacionalnosti, vjere ili invaliditeta; svi pojedinci koji su angažirani u aktivnostima Instituta tražit će se da potpišu dokument kao izjavu.“

Najljepše molimo Ravnatelja Instituta da odobri prijedlog dokumenta *Kodeks ponašanja – sprječavanje diskriminacije i uznemiravanja*, te sljedeću proceduru:

- da se iz ureda Instituta uputi poruka elektronske pošte svim sadašnjim zaposlenicima Instituta s ovim dokumentom u prilogu te s uputom da ga svi zaposlenici pročitaju, isprintaju, potpišu i dostave u urudžbeni ured u određenom roku, te da se sve izjave urudžbiraju pod jednim bar kodom.
- da se svim novim zaposlenicima prilikom potpisivanja ugovora o radu prezentira navedeni dokument, da ga novi zaposlenici pročitaju i potpišu te da se urudžbira zajedno s ugovorom o radu.
- da se svim suradnicima koji borave na Institutu na određenim poslovima i u određenom razdoblju (rad u laboratorijima, *sabbatical*, volonteri, Erasmus studenti itd.) prezentira navedeni dokument, da ga suradnici pročitaju i potpišu i da se urudžbira kao prilog dokumentu kojim se ta prisutnost na Institutu odobrava (npr. odobrenje za rad u laboratorijima, pozivno pismo, ugovor o volontiranju, Erasmus *Learning Agreement* itd.)

dr. sc. Morana Jarec, viša stručna suradnica

dr. sc. Eva Anđela Delale, znanstvena suradnica

dr. sc. Luka Bočkor, znanstveni suradnik

Suglasnost:
dr. sc. Saša Missoni, ravnatelj

**INSTITUT ZA
ANTROPOLOGIJU**

2021/5th

KODEKS PONAŠANJA SPRJEČAVANJE DISKRIMINACIJE I UZNEMIRAVANJA

Zagreb, 1. rujna 2021.

Uporaba muškog roda u formulacijama ovog dokumenta podrazumijeva osobe oba spola

UVOD

Institut za antropologiju (u daljnjem tekstu, Institut) zalaže se za stvaranje poticajnog okruženja za rad i učenje u kojem nema diskriminacije i uznemiravanja. Ovaj *Kodeks ponašanja - sprječavanje diskriminacije i uznemiravanja* (u daljnjem tekstu, Kodeks) odražava vrijednosti Instituta i njegova je svrha prikazati norme, odgovornosti i prakse pojedinca i Instituta kao organizacije. Pojedinaac u ovom tekstu znači zaposlenik Instituta, član projektnog tima, vanjski suradnik, volonter, pripravnik i student koji radi/surađuje/volontira u aktivnostima Instituta. Aktivnosti Instituta u ovom tekstu podrazumijevaju svakodnevni rad, projektni rad, studentski rad, terenski rad, u prostorijama Instituta, uredima, laboratorijima, terenskim istraživanjima, studentskim programima, projektima, konferencijama itd.

Institut se zalaže za jednake mogućnosti za sve pojedince koji su povezani s aktivnostima Instituta bez diskriminacije i uznemiravanja. Svi zaposlenici Instituta, kao i svi pojedinci koji se uključuju u aktivnosti Instituta bit će zamoljeni da potpišu Kodeks kao izjavu, izjavljujući da su ga pročitali, u potpunosti razumjeli i da će se prema njemu ponašati.

DEFINICIJE

Diskriminacija na radnom mjestu temelji se na određenim predrasudama i događa se kada se prema pojedincu postupa nepovoljno zbog rodnog identiteta, seksualne orijentacije, rase, vjere, etničke pripadnosti, dobi, invaliditeta, trudnoće, roditeljstva ili tretira pojedinca na drugačiji način zbog karakteristika koje se razlikuju od ostalih članova osoblja. Do izravne diskriminacije dolazi kada se s nekim postupa manje povoljno od ostalih. Na primjer, ako pojedinac ima kvalifikacije za obavljanje nekog posla, no odbijen je jer poslodavac/nadređeni smatra da bi možda htio uskoro zasnovati obitelj.

Uznemiravanje ima mnogo oblika i može biti izvor velike tjeskobe za pojedinca. Napad na samopouzdanje osobe također može izravno utjecati na kvalitetu života, mentalno ili fizičko zdravlje te akademske/profesionalne uspjehe pojedinca. Uznemiravanje se može dogoditi ako uznemirivač ima

---

Tel. (01) 5535 100
Fax. (01) 5535 105
Ljudevita Gaja 32
p.p. 290
10000 ZAGREB

INSTITUT ZA ANTROPOLOGIJU

poziciju autoriteta, ali se može dogoditi i među osobama istih ovlasti – kolega. Također se može dogoditi kada postoji percepcija moći među pojedincima bez formalnog akademskog ili radnog odnosa. Neka od dolje navedenih ponašanja mogu uzrokovati samo lakši prekršaj ako se jave samo jednom, ali ako se ponavljaju – ponašanje postaje uznemiravanje. Druga ozbiljnija ponašanja mogu predstavljati uznemiravanje čak i ako se pojave samo jednom, no sva su neprikladna i neprihvatljiva.

Definirajuće značajke uznemiravanja su da je takvo ponašanje uvredljivo ili zastrašujuće za pojedinca prema kojem je takvo ponašanje usmjereno, da je neželjeno i nije uzvraćeno. Uznemiravanje može biti namjerno ili nenamjerno.

SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE

Seksualno uznemiravanje može se pojaviti u interakcijama i odnosima između žena i muškaraca, žena i žena, muškaraca i muškaraca. Primjeri uključuju:

- bilo koji oblik ponašanja koji se odnosi na seksualnu orijentaciju, rodni identitet ili seksualnost pojedinca, a koji omalovažava ili uzrokuje uvredu, nelagodu ili zastrašivanje. To mogu biti primjedbe, pogledi, stavovi, šale ili uvredljiv jezik, a uključuje i situacije u kojima se komunikacija prenosi elektroničkim putem;
- prikazivanje ili elektronički prijenos pornografskog, polupornografskog, sugestivnog ili homofobnog materijala, osim ako je opravdano u akademskom kontekstu;
- provokativni prijedlozi ili pritisak na pojedince da prihvate neželjene pozive;
- namjerno i neprikladan fizički kontakt na koji pojedinac nije pristao.

Institut je 2021. godine usvojio dokument *Politika i protokol vezani uz seksualno uznemiravanje* koji sadrži detaljniju definiciju seksualnog uznemiravanja, njezine oblike i primjere te proceduru prijavljivanja incidenta i žalbe. *Politika i protokol vezani uz seksualno uznemiravanje* je dostupna na mrežnoj stranici Instituta, na hrvatskom i engleskom jeziku.

UZNEMIRAVANJE TEMELJENO NA ETNICITETU ILI RELIGIJI

Etničko i vjersko uznemiravanje neprijateljsko je i uvredljivo ponašanje jednog pojedinca ili skupine ljudi prema pojedincu ili skupini ljudi različite rase, etničkog podrijetla ili vjere. Primjeri ove vrste uznemiravanja su:

INSTITUT ZA ANTROPOLOGIJU

- bilo koje djelo koje izaziva nelagodu, zastrašuje ili vrijeđa ili koje druge potiče na to - takvo ponašanje može uključivati upotrebu pogrdnih naziva, uvreda, rasističkih šala ili ismijavanje pojedinca zbog kulturnih/etničkih/vjerskih razlika;
- prikaz ili elektronički prijenos uvredljivog materijala, osim ako to nije opravdano u akademskom kontekstu;
- verbalno zlostavljanje i prijetnje;
- fizički napad.

UZNEMIRAVANJE NA TEMELJU INVALIDITETA

Uznemiravanje na temelju invaliditeta odnosi se na oblike ponašanja koji izravno ili neizravno upućuju na invalidnost, fizičke ili mentalne poteškoće i na taj način uzrokuju nelagodu, paternalistički oblici ponašanja ili ponašanja koja vrijeđaju osobe s tjelesnim ili mentalnim invaliditetom.

NASILNIČKO PONAŠANJE

Nasilničko ponašanje se može definirati kao uvredljivo, zlonamjerno, zastrašujuće ili ponižavajuće ponašanje, često povezano sa zlouporabom moći ili položaja. Napadi na pojedinca često mogu biti iznenadni, iracionalni i/ili nepredvidljivi ili mogu biti trajni i redoviti. Nasilničko ponašanje onemogućuje pojedincu da normalno funkcionira te podriva njegovo samopouzdanje i samopoštovanje. Indikativni primjeri nasilničkog ponašanja su:

- akademsko maltretiranje, zauzimanje pozicije intelektualne superiornosti na agresivan ili uvredljiv način ili iznošenje neutemeljenih prijetnji akademskim neuspjehom;
- javni ukor, ismijavanje, sarkazam ili ponižavanje;
- stalno kritiziranje ili banaliziranje tuđih postignuća;
- verbalno i/ili fizičko zastrašivanje;
- postavljanje proizvoljnog ili neostvarivog radnog opterećenja te prijetnje povezane s neuspjehom;
- ignoriranje i namjerno isključivanje.

INSTITUT ZA ANTROPOLOGIJU

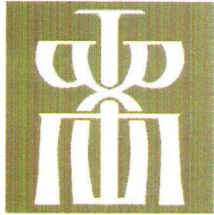
STAV INSTITUTA

Institut prepoznaje da:

- diskriminacija i uznemiravanje u Institutu i povezano s aktivnostima Instituta potpuno su neprihvatljiva ponašanja; svi će se incidenti shvaćati vrlo ozbiljno i pritužbe će se odmah razmatrati;
- iako se mnogi slučajevi diskriminacije i uznemiravanja mogu riješiti neformalno, diskriminacija i uznemiravanje mogu rezultirati disciplinskim mjerama protiv pojedinca ili pojedinaca;
- žrtve diskriminacije i uznemiravanja se potiču da prijavljuju incidente Ovlašteniku ravnatelja za primanje i rješavanje pritužbi vezanih za zaštitu dostojanstva radnika;
- zbog posebne osjetljivosti pritužbi na diskriminaciju i uznemiravanje te njihovih posljedica, povjerljivost je od najveće važnosti i čuvat će se kad god je to moguće. Međutim, Institut ima obvezu zaštititi i podnositelja pritužbe i širu zajednicu Instituta (uključujući i navodnog uznemirivača). Oni koji sudjeluju u rješavanju pritužbi na diskriminaciju i uznemiravanje otkrit će informacije samo kada je to apsolutno potrebno, a podnositelj pritužbe bit će konzultiran prije nego što se bilo kakvo otkrivanje podataka dogodi. Podnošenjem pritužbe ili pružanjem dokaza kao svjedok incidenta diskriminacije i uznemiravanja, pojedinac može izazvati kritiku i neprijateljstvo, no Institut će pružiti punu podršku kako bi te osobe zaštitio od viktimizacije ili osvete. Institut će provoditi politiku nulte tolerancije za bilo koji oblik prijetnji, zastrašivanja ili bilo kojeg drugog oblika odmazde protiv pojedinca koji je podnio pritužbu ili pružio podatke u prilog pritužbi. Institut će poduzeti razumne i odgovarajuće mjere potrebne za sprječavanje oblika odmazde te će na njih odgovoriti u skladu sa svojom primjenjivom politikom i propisima.
- lažne optužbe za diskriminaciju i uznemiravanje predstavljaju slične osnove za disciplinske mjere.

Kodeks je objavljen na mrežnoj stranici Instituta. Kodeks je napisan na hrvatskom i engleskom jeziku, a hrvatska verzija smatra se izvornom.

2021/544

**INSTITUT ZA
ANTROPOLOGIJU**

Ja, _____ (unesite svoje ime i prezime),
izjavljujem da sam pročitao/la *Kodeks ponašanja - sprječavanje diskriminacije i uznemiravanja*, te da
ga u potpunosti razumijem i da ću se prema njemu ponašati.

Mjesto i datum: _____

Potpis: _____

